

Cvrsvs Philosophicvs

Arriaga, Rodrigo de

Antverpiæ, 1632

Sect. VI. Quâ ratione concurrant viuentia ad generationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95614)

stanti sequenti post completas dispositiones, sed idem omnino esse, compleri dispositiones, & formam produci: sequitur enim, antè fuisse dispositam materiam adequatè ad formam ignis, & tamen ibi non fuisse formam ignis, sed formam ligni cum dispositionibus planè sibi contrariis, & sine dispositionibus ad ipsam requisitis, quæ duo naturaliter planè repugnant. Secundo eos impugno, quia forma substantialis contraria definit tota simul, ergo in instanti: atqui hoc instans est immediatum ante generationem formæ ignis, ergo vno ex illis debuit necessariò compleri dispositio vltima ad formam ignis; ergo motus ille ad dispositiones definit in instanti intrinseco, & consequenter etiam in illo instanti nec poterit incipere forma. Vides, in quas angustias reducuntur per has sententias de definitione intrinsecâ & extrinsecâ, quæ in nostrâ opinione sunt clarissima: sed de hoc alibi fusiùs.

SECTIO VI.

Quâ ratione concurrant viuentia ad generationem.

57 Non disputo de actiuitate substantiæ aut accidentis in generationem substantialem, de quo ex professo in Physicis, sed præcisè à quo ex parentibus, & quâ ratione filius producat, de quâ questione aliqui proluxè satis: breuiter me ab eâ expediā, quia videtur etiam materiam minùs honestas aures decemtem tangere.

PRIMA CONCLUSIO. Pater non concurrat immediatè ad generationem filij. Probat, quia pater, dum generatur filius, est distans, imò aliquando mortuus; ergo non potest immediatè concurrere ad eam generationem; causa enim requirit existentiam & propinquitatem ad cauandum.

58 SECUNDA CONCLUSIO. Femina concurrat actiue immediatè ad generationem filij producti in eius visceribus. Probat, ex dictis in Physicis, ubi ostendi, vnam substantiam posse attingere immediatè productionem alius substantiæ, dummodò sufficienter applicata & approximata sit: atqui mater est sufficienter approximata materiæ in quâ producit forma filij, ergo producit formam filij si materialis sit, vel saltem vnionem illius, si forma sit spiritalis, vt patet in homine. neque est vlla ratio, cur matri negetur eiusmodi actiuitas, præcipuè cum non sit alia causa naturalis æquè proportionata & applicata, ac ipsa mater; ergo.

Dices Primò: Mater non est approximata toti materiæ in quam introducitur forma filij, sed ad summum secundum superficiem exteriorem; ergo non potest concurrere. Hoc argumentum non magis impugnat matris concursum, quàm aliarum substantiarum, quæ etiam non sunt applicatæ nisi secundum superficiem, eò quòd non possunt penetrari cum passio. Respondeo ergo, à me suprâ dictum, sufficere approximationem passio cum causâ secundum vnam superficiem, vt possit operari in partibus distantibus, quo corrumpit prædicta obiectio.

59 Dices Secundò: Aliquando filius est perfectior matre, ergo non potuit produci ab illâ. Probat, Antecedens, quia nullus est perfectior asi-

nâ. Respondeo, admittendo Antecedens, de quo non est nobis disputandum, & negando consequentiam de causâ vtrunque, concedendo tamen illam de causâ principali, hæc enim debet esse vt minimùm æqualis in perfectione effectui: quare si mater non sit æqualis filio, non erit causa principalis, erit tamen instrumentalis & partialis, ad quam non requiritur æqualitas cum effectu.

Dices Tertio: Vnio hominis est spiritalis, ergo non potuit à matre produci. Respondeo, Antecedens esse falsum, & malam consequentiam. Antecedens falsum, quia Disput. iv. Physicorum probaui, etiam in homine vnionem esse materialem. Mala consequentia, quia si vnio sit spiritalis, mater etiam componitur ex animâ spiritali, per quam poterit producere vnionem spiritali.

Dices Quarto: Vnio potest produci ab ipsâ animâ cuius est, cum sit eiusdem naturæ & speciei cum animâ matris, & magis sibi sit approximata quàm mater; ob quam rationem dixi, proprias passiones produci non à generante, sed ab essentiâ cuius sunt. Respondeo, animam non posse aliquid substantiale in corpus operari, nisi vt actum illius; quia anima non est actus asistens corpori, sed informans: vnde non potest producere aliquid substantiale in illo, nisi intelligatur vnita. cum autem ante vnionem non supponatur vnita, non poterit efficere vnionem, sed hæc efficietur ab animâ matris, quæ iam est vnita corpori. Dixi, *aliquid substantiale*: nunc enim non disputo, vtrum possit producere motum localem, de quo in libris de Animâ; quoad actionem autem substantialem vnionis & dispositionis ad sui vnionem, non dubito ab eâ nihil posse fieri, nisi sit vnita; aliâs naturaliter posset fieri resurrectio mortuorum, si animæ separata & sibi materiam præpararent, & sui vnionem in illa producerent, quod, abstrahendo à statu damnationis vel gloriæ, fieri posset, iuxta solutionem quam impugno. Quòd si potest materialiter recipere vnionem, 61 inde id prouenit quòd non potest anima matris, aut alia causa esse subiectum vnionis, nisi sola ipsa anima quæ vnitur: vnde ad causalitatem materialem vnionis impossibile est eam præcedere vnitam, vel causalitatem materialem suppleri formaliter ab aliâ causâ extrinsecâ; ergo debet exerceri ab ipsâ animâ quæ vnitur.

Dices Quintò: Si mater esset causa filij, esset prior illo saltem naturâ, ergo B. Virgo esset prior naturâ Christo Domino, quod falsum est, etenim *Christus Dominus præiussit existens, & bene operans, meruit existentiam Virginis, & illi obtinuit gratiâ vt mereretur esse mater Christi, ergo B. Virgo non est mater Christi*, quod est hæreticum, vel *mater non est causa filij*. Hæc difficultas pertinet ad Theologos, breuiter tamen eam facio communem omni sententiæ: licet enim negetur, matrem concurrere actiue ad vnionem animæ & corporis, negari tamen nequit, matrem disponere saltem materiam in quâ introducenda est forma filij; ergo saltem respectu dispositionum mater erit causa, & consequenter etiam erit prior naturâ quàm filius, quia dispositiones & illarum causæ sunt priores effectu, ergo hæc difficultas est communis omni sententiæ.

Secundò respondeo, Christum Dominum 62

X x 2 pro-

productum fuisse per duas actiones, vnam ortam à solo Deo, & priorem alterà, eumque per hanc actionem existentem independentem à Virgine benè operatum fuisse, & obtinuisse B. Virgini existentiam, immunitatem ab originali culpa, & gratiam quâ mereretur esse causa Christi per aliam secundam actionem, & consequenter illas mater; neque in hac mutuâ causalitate quoad secundum esse ulla est repugnantia, iuxta dicta in Physicis.

TERTIA CONCLVSIO. Pater concurrat actiue ad disponenda organa, & materiam in quam introducit forma filij; concurrat, inquam, medio semine ab ipso deciso. Hæc Conclusio duas continet partes. Prima, à patre decidi semen ad generationem, de qua non est dubitandum. Videatur Hurtadus Disputat. 2. de Generat. sect. 6. per totam, latè probans, sine viri semine non posse fieri generationem filij, alioquin non fuisset miraculosa conceptio Christi Domini in utero Virginis sine viri semine. Secunda pars Conclusionis est, illud semen concurrere actiue ad disponendam materiam. Probat, quia semen illud est sanguineum & spirituosum, ergo habet
63 virtutem ad organizandam materiam. Patet consequentia, quia spiritus vitales, ex quibus coalescit, sunt igni, & consequenter maxime actiui: nec est, ad quid aliud possit ordinari semen illud, spiritus enim vitales in ipso contenti sunt subtilissimi, & consequenter non possunt ordinari ut ex ipso efformetur fœtus, ergo ut disponat materiam.

Dices: Mater sola habet sufficientem virtutem ad producendum filium, ergo non requirit consortium seminis virilis. Antecedens probatur, quia vnus ignis habet virtutem ad producendum alium ignem se solo; ergo & mater ad producendum filium. Patet consequentia, quia non minus est mater eiusdem speciei cum filio, quàm vnus ignis cum altero. Respondeo, ad generationem substantialem solum ipsam matrem concurrere, iuxta paulò antè dicta, ad dispositiones autem etiam concurrere semen viri: sicut licet solus ignis concurret ad generationem substantialem alterius, iuuatur tamen ad disponendam materiam ab accidentibus.

64 Replicabis: Cur ergo non iuuabitur mater à propriis accidentibus proprii seminis, sicut ignis iuuatur à propriis accidentibus ad disponendum passum? Respondeo ex sæpè à me dictis, non esse bonam consequentiam, hoc est eiusdem speciei cum illo, ergo poterit aduacuatè id producere, neque item valere, ignis potest producere alium ignem, ergo adamas alium adamantem, aut femina aliam: potest enim ex naturâ suâ indigere aliis concantibus, & hoc de facto ita esse in matre, experientia suadet. Constat enim, sine semine viri non posse fieri generationem, quod fortè ad debilitatem eius seminis reduci potest. Aduerte, semen non posse illo modo immediate concurrere in ipsam generationem substantialem, quia in instanti generationis non est semen, in materiam enim illius introducit forma fœtus.

Sed hinc insurgunt duæ difficultates. Prima est, quia videtur semen agere in seipsum: dum enim propriam materiam disponit ad formam filij, molitur sui destructionem, quod videtur impossibile. Hurtadus suprà secutus Medicos, qui-

bus hac in re fides est habenda, respondet, in semine dari duas partes, aliam magis actiuam, aliam passiuam magis; illam agere in hanc, hanc verò solum pati: vnde non sequitur, idem agere in seipsum; sed vnam partem seminis in aliam. Secundo respondeo, non esse nouum, ut per accedens aliqua pars agat in seipsam: nam & calor natius hominis per accedens interimit ipsum hominem, ut dicam inferius; & forma ignis suam materiam ad formam fumi vel cineres præparat: quod tunc clarius constat, quando illud agens coniungitur cum alio diuerso, quod intendit formam aliam producere, sicut semen iungitur cum animâ matris ad disponendum passum.

Secunda difficultas est, quia suprà dixi, semen, eò quòd sit subtilissimum, videri omnino inutile ut ex eo formetur fœtus; iam autem hic dico, in ipsum introduci formam fœtus. Respondeo iuxta paulò antè dicta, in semine esse duas partes, vnamque esse magis densam & minus calidam, & hanc esse vilem ut in ipsam introducat formam, nec de hac ego suprà locutus sum, quando negavi, semen esse aptum pro materiâ, sed de spiritibus vitalibus in eo contentis. Secundo dico, illos etiam spiritus paulò post, dum agendo repatiuntur, reddi materiam aptam pro formâ fœtus.

QVARTA CONCLVSIO. A femina deriuatur semen, quod simul cum semine viri concurrat ad generationem. Hanc tenent omnes Medici contra Aristotelem, D. Thomam, & eius discipulos. Verum hac in re est maior Medicis fides adhibenda, præsertim cum omnes Anatomici doceant, in mulieribus dari eadem vasa & organa quæ in viris ad producendum semen. Imò Hippocrates, relatus ab Hurtado, dicit, amicum esse eum, qui negat ex commixtione seminis virilis & feminei factum procreari. Vide hac de re ipsum Hurtadum suprà, ego cetera consulo omitto.

Definitur semen à Philosophis & Medicis, *portio optima & validissima totius humoris residentis in corpore, corpus humidum spumatum & album, ex reliquiis alimentis vltimi elaboratum.* Dicitur *excrementum*, quatenus non animatur animo, non tamen quia inutile sit & redundans, imò maxime necessarium est ad sustentandum corpus, & conseruandas vires: vnde, vel qui illud sæpè emittunt assiduâ libidine, vel qui illud non producant, ut omnes spadones, carent viribus. Efformatur in lumbis, ideoque in Scripturâ, ut 67 significetur principium generationis, semper vlurpantur lumbi, quia sunt principium seminis, medio quo fit generatio. Et hinc dicunt nonnulli oriri, ut qui diu equitant, sæpè lumborum dolore fiant inepti generationi. In cuius confirmationem refertur suprà ab Hurtado, Petras nobiles, qui sine stapedibus & frequentissimè equitabant, renum dolore laborasse, & generationi ineptos fuisse.

Fusillimè hic de partibus quæ primò formantur in generatione humanâ tractari solet, item de numero dierum quibus disponitur materia ad animam rationalem; sed quia in istis omnibus ferè nihil nisi diuinando dici potest, nec ratione naturali aut experientia certâ aliquid euinci potest, ideo eis omnibus supersedebam. Si quis voluerit ea legere, consulat Patres Conimbricenses, Hurta-

dum & Medicos ab eis relatos, qui prolixè hanc rem tractant.

SECTIO VII.

De Corruptione.

68 De aliis generationibus substantialibus non viuentium, nihil à nobis disputatum est in particulari, quia vix de illis aliquid aliud occurrat dicendum, præter ea quæ de generatione in communi dicuntur: iam ergo de corruptione generationi oppositâ necessariò agendum est.

Corruptio definitur solet *desitio alicuius rei in aliam*. Illud *desitio* est genus ad corruptionem & annihilationem. Tò in *aliam* est differentia, quia res quæ annihilatur, purè definit in nihilum, eò quòd nihil ipsius manet, nec subiectum, nec eius loco res alia producat.

Rogabis, vtrum sole res dependentes à subiecto, an etiam independentes corrumpantur. Quæstio est de voce, in quâ dicendum est, etiam res independentes à subiecto posse aliquando corrumpi. Probat ex communi Patrum & Theologorum modo loquendi, assensum, materiam panis in Eucharistia non annihilari, sed corrumpi, eò quòd licet materia sit independens à subiecto (est enim primum subiectum) in eius tamen locum sufficit Christus, ideoque non definit in purum nihil, & consequenter non annihilatur, sed corrumpitur; ergo corruptio significat etiam desitionem rei independentis à subiecto.

69 Rogabis Secundò, vtrum etiam necessariò omnis desitio formæ generatæ sit corruptio, an verò possit esse aliquando annihilatio. Etiam hæc est quæstio de voce, in quâ nonnulli docent, formam generatam non posse annihilari, quia definit in subiectum, & non in purum nihil; ideoque, inquit, desitio lucis, licet eius loco nil producat, non dicitur annihilatio, sed corruptio, quia manet illius subiectum, id est ær. Ego cum distinctione arbitror respondendum: velenim sola forma destruitur, subiecto manente; & tunc fateor veram esse doctrinam positam, ob rationem ibi desumptam ex corruptione lucis: vel simul cum formâ perit subiectum, & tunc dico, verè dari annihilationem non solum subiecti, sed etiam formæ, quia tunc etiam forma definit in nihilum, non enim manet eius subiectum; ergo potest in aliquo casu desitio rei generatæ esse annihilatio.

Dices: Si anima rationalis destrueretur, etiam desineret in subiectum, maneret enim subiectum illius, & tamen tunc annihilaretur, non verò cor-

rumperetur; malè ergo dicitur lux ideo corrumpi, quia manet eius subiectum. Respondeo, licet 70 in re sit idem quoad destructionem; quia tamen lux educebatur ex subiecto, animus verò rationalis non, ideo destructio huius non dicitur desinere in subiectum, nec ipsa forma corrumpi, solum verò destructio lucis, quod ad puram quæstionem de nomine reuocandum est.

Rogabis Tertio, vtrum corruptio sit naturalis. Naturale potest sumi vel pro eo, quod est intra naturæ vires; & in hoc sensu non dubium, corruptionem esse naturalem: causæ enim naturales habent vires ad corrumpendo, multos effectus. Potest etiam sumi pro conuenienti; in quo sensu dico rei destructæ numquam esse naturalem corruptionem, id est, conuenientem, inò potius esse summum illius malum; respectu verò causarum contrariarum semper esse conuenientem, & ab illis intentam; denique respectu subiecti tunc solum esse conuenientem destructionem, quando forma illi erat disconueniens, vt error respectu intellectus, dolor respectu animalis; vel quando loco formæ destructæ introducit aliqua perfectior, in aliis autem casibus non esse conuenientem subiecto, v. g. destructionem lucis, æri destructionem actuum visionis potentia visiva, &c.

Rogabis Quarto, vtrum corruptio per se intendatur ab agente naturali. Respondeo, inter formas substantiales numquam intendi corruptionem vnus, nisi per accidens, quatenus introducit alia impossibilis. Et ratio est, quia materia non potest omni formâ substantiali cedere; ergo non potest vnâ spoliari, nisi alia introducat. Si verò loquamur de accidentalibus, potest rectè vnus destructio intendi per se independentem à productione alterius formæ, quia potest forma esse disconueniens subiecto, vt error respectu intellectus, dolor respectu animalis: vel licet non sit disconueniens actus, potest tamen agens velle ab eo omnino cessare, & alium eius loco producere, vt quando vult homo cessare ab omni actu visionis, voluntatis, &c. quo casu non intenditur destructio propter productionem alterius, sed quia potest in carentia illarum formarum reperiri bonitas, ratione cuius ametur, sicut etiam à Deo amantur carentia plurimarum rerum, propter eandem rationem.

De ordine generationis & corruptionis, item de eius causis diximus Disputatione VIII. Physices, Sect. 3. Vtrum autem possit esse aliqua res quæ naturaliter non possit destrui à Deo, & consequenter quæ sit incorruptibilis omnino, dicam in libris de Anima, agens de eius immortalitate.

